

KN2025/00288

Remissyttrande En ny samordnad miljöbedömnings och tillståndsprövningsprocess, SOU 2024:98

Sammanfattning

Region Norrbotten välkomnar ambitionen att effektivisera och förenkla miljötillståndsprövningen. Samtidigt vill vi betona vikten av att utredningens förslag analyseras utifrån regionala förutsättningar, särskilt med tanke på Norrbottens roll i den industriella klimatomställningen. Det gäller storskaliga projekt inom gruvdrift, fossilfri ståltillverkning och energinfrastruktur.

Region Norrbottens synpunkter

Region Norrbotten ser positivt på de förslag som utredningen lämnar och delar bedömningen att förslagen bör ha positiva konsekvenser på samhällsnivå.

Miljötillståndsutredningens (utredningen) uppdrag har varit att ta ett helhetsgrepp om miljöprövningen enligt miljöbalken och utredningen lämnar ett stort antal förslag till genomgripande förändringar.

Utgångspunkten är att de förslag som lämnas ska leda till en effektivare och mer förutsägbar miljöprövningsprocess. Både utifrån ett konkurrens- och rättssäkerhetsperspektiv väljer man att utgå från den modell för och de krav på miljöprövningsprocessen som återfinns inom EU-rätten.

Förslaget att hela miljöprövningen hanteras av en och samma prövningsmyndighet bör öka förutsättningarna för ett snabbt och rättssäkert ansökningsförfarande samt en mer enhetlig regeltolkning. Region Norrbotten ställer sig positiv till förslaget om en prövningsmyndighet men vill samtidigt lyfta risken att en alltför centraliserad modell riskerar att minska förståelsen för lokala och regionala förhållanden. Därför anser Regionen att det bör göras en noggrann konsekvensanalys av hur förändrade processer påverkar tillgången till regional kompetens, rättssäkerhet och lokal förankring.

Region Norrbotten:

- välkomnar förslaget om att samla bestämmelser som avser miljöprövning i ett kapitel i miljöbalken samt i miljöprövningsförordningen.
- är positiv till förslaget om att integrera miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocessen och därmed minska kravet på offentliga samråd till ett samråd för att undvika dubbelarbete som förlänger processen i onödan. Verksamhetsutövare bör dock uppmanas till tidiga samråd och dialog med berörd allmänhet för att minska risken för överklaganden i senare skeden av processen.

- ser positivt på att den svenska miljöbedömningsprocessen synkroniseras med kraven som EU-rätten ställer och att det leder till ett snabbt tillståndsspår för sådana verksamheter och åtgärder som inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.
- välkomnar förslaget om ett nytt enklare spår för granskningspliktiga verksamheter och åtgärder samt för ändringar och omprövningar.
- är positiv till förslaget om möjlighet till undantag från kravet på specifik miljöbedömning för verksamheter eller åtgärder som är avgörande för att upprätthålla grundläggande samhällsfunktioner.
- delar utredningens bedömning om att införandet av en ny Miljöprövningsmyndighet som håller samman all miljöprövning bör leda till en mer samordnad, effektiv, enhetlig och förutsebar prövning. Men menar att en central myndighet riskerar att fatta beslut utan tillräcklig förståelse för lokala miljöförhållanden, samiska rättigheter, markkonflikter och industriell kontext. Men menar att det är viktigt att säkerställa att prövningsmyndigheten: Har kompetens om norra Sveriges särskilda förutsättningar; Säkerställer tät dialog med lokala aktörer; Samråder med Regionalt utvecklingsansvarig; Upprättar regionala kontor eller decentraliserade enheter samt Integrerar samråds- och konsultationsplikt för lokala intressen.
- är positiva till förslagen om ny utformning och omfattning av tillstånds- och anmälningsplikten med utgångspunkt i EU-rättens krav på förprövning av verksamheter och åtgärder.
- är positiva till de anpassningar av myndigheternas talerätt och rätt att initiera ärenden som utredningen föreslår.